

Megjelenik hetenkint,
vasárnap.
Szerkesztő szállása, ho-
vá a dolgozatok, előfizetési
pénzek, reklamációk is küld-
hetők: Üllői-út és 3 pipa-utca
sarkán, 11-ik szám.

KOSZORÚ.

SZÉPIRODALMI
S ÁTALÁNOS MIVELTSÉG TERJESZTŐ
HETILAP.

Előfizetés: egész évre 12 frt,
fél évre 6 frt.
Előfizetést elfogad s a lap
székhelyét is kezeli Emich
Gusztáv kiadó-hivatala:
Barátok-tere 7-ik szám.

Első FÉLÉV.

JANUÁR 4. 1863.

1. SZÁM.

A KOSZORÚ.

Szép nyelvünknek egyik legszebb s tartalmasabb szava. Egy sincs abban, a mely a szépnek több képzetét költené fel bennünk, mint e szó. A mit a népek eleitől fogva kitűnő jelesnek tartottak, a mi iránt lelkekben szeretet, tisztelet vagy kegyelet támadt, évezredek át evvel tisztelték meg — a *szépet, szép lelkeket, szép művet.*

Az indus és héber, a görög és római megkoszorozta vőlegényét és menyasszonyát, költőit és jósait, templomait és oltárait, nagy polgárait és félisteneit, az athlétát és iparost, a mezőt és berkeket, a hamvvedreket és sírok ajtait. Ifju hölgyek és tisztas matronák, szülők és gyerekek, vőlegények és arák, egyének és testületek, városok és országok polgárai lelkesedve működtek közre, adtak zöldágot és virágot, ezüstöt és aranyat, hogy az érdem elismerést nyerjen, a ki méltó rá koszorút kapjon. Szép versenye az erénynek, az erény megtisztelésével! S ha büszke lehet a nemzet azokra, a kik koszorúra érdemesek, legalább is becsülését érdemlik azok, kik e koszorút nyújtják.

Kézzelben egyszerű szalag, majd fű, repkény és virág, később cser és pálma, myrtus és fenyő, borostyán és olajfa, utoljára gyöngy és ezüst, arany és drágakő voltak a koszorú anyagai — mindaz, a mit együvé fűzni vagy kapcsolni lehetett. S valóban ezek legszebb alkotásai is a földnek, a tengernek és a föld gyomrának: mindeniknek ezek legdrágább kincsei! Az egyik az örömet, másik a bánatot, egyik a

reményt, másik a kétségbeesést, egyik a vidám enyelgést, másik a komoly ünnepélyességet, egyik a dicsőséget, másik a halhatatlanságot jelképezi. Mily magasztos tárgyai a képzeletnek!

A koszorút a legszebb s olykor értékesebb anyagból, erényért s nemes tettekért, hűségéből vagy örömrák emlékére, kegyeletből vagy tiszteletjelül, hálaérzés vagy szeretet kifejezésére, műértő, olykor gyöngéd kezek szép érzések sugallatából készítik. Kerek alakját szöglet és kinövés nem diszteleníti: szeliden tapadnak egymás mellé levelek és virágok, dologkifejező azok színe, választékosság és izlés főjellege. Gyönyörű jelképe a szépség összhangjának, a szellemi rokonság- és együvéartásnak.

Koszorút kapni s koszorút adni nemes gyönyöre a nemes léleknek!

A görög hazafinak polgártársai két szál olajágból készült koszorút adtak, s ezt *becsület koszorújának* nevezték. Senkit nem bántott e kitüntetés s mindenkit lelkesített. Dicső hajdankor romlatlan erkölcasei! Caesart már kétezernél több arany koszorúval tisztelték meg Róma fiai és hölgyei, s ezeknek *dicsőség-koszorú* volt neve. Még csak egy lépést kellett tenni az emberiségnek a polgárisodás lajtorjáján felfelé, s a *dicsőség-koszorúkból* koronák lettek, a hatalom és méltóság, az igazság és kegyelem ragyogó jelképe.

Gondoljuk ide a hegyek koszorúit — az erdőket, a völgyeket — a hímes virágu mezőt, az ég koszorúit — a szivárványt, a

felhőkkel és csillagesoportokat... a minő kifejezésekkel az emberi nyelv is mintegy megkoszorúzza magát... Mennyi szép, nagy és magasztos van mindezekben!

Kétségkívül e magasztos fogalmak és eszmék légkörében fogamzott, ezek vagy rokonképzetek befolyása alatt lőn alkotva e lap is, ez új és egyszerűen alkotott „Koszorú”, melynek mindenek előtt egy tekintélyes s rokonszellemű írói koszorúnak kellene lenni. És egy ilyennek létrehozását parancsolólag sürgeti az időnek teljessége. Nemzetünk egy nagy szellemi harc reggelén áll. Tudománynyal kell sulyt szerezni nevének, s minden téren, minden művelődési ágban hozzá illő művekkel kell ráírni hona földére: ez az enyim! De igazi eredményt csak erők egyesülése által lehet előállítani. Első tehát az erőegyesítés. Az írók nagy társaságának szakadozottsága az érdekek ziláltságára s az azokban való közösség fel nem ismerésére mutat. Pedig egy irodalomnak sincsenek drágább érdekei, mint a miénknek, melyeket közösen kell szolgálnunk és védnünk.

A mi irodalmunknak legközelebbbről két nagy küldetése van; egyik: nemzetünket a társaival való szellemi versenyben pályakoszorúhoz juttatni; ez adandja meg nekünk azon rangfokot és helyet, melyre jogunk van s képességekkel bírnunk; másik: hogy a nyugati műveltségnek keletre kiterjesztésében úgy munkáljunk közre, hogy a mi rajunk átmegy, a nemzeti szellemtől önállóan feldolgozva, s mindenre saját nemzeti bélyege legyen nyomva; ez fogja biztosítani számunkra azon erkölcsi befolyást, melyben e hon összes érdekei, kiválóan pedig műveltségi ügye egyedül találja kezességét. Ha e lapban dal- és regényköltő a történetnyomozóval, műfittész a bölcselővel, a kezdő tehetség a veterán íróval egyesülve lesz, egymást vezetik és oktatják, ha az ifja szellemtűzt s kedélyelevenységét közölni a lapnak, a veterán író példában mutatja meg, milyen egy életerős gyümölcsfa termése, milyen egy mély lélek munkássága, s valamennyien, meggyőződve arról, hogy vállalatukat az irodalom szüksége hozta elő, hogy fellépésük idő-

szerű, egy szellemtől egy ezétra lelkesülve dolgoznak: úgy e Koszorú ez évnek becsület-, irodalmunknak dicsőség-koszorúja leend.

Azt vélem továbbá, hogy e lapnak eszmék, tisztult nézetek s szabad elvek koszorújának kell lenni. Költészetünkben, művészetünkben és irodalmunkban sok van, a mi készségre, valódi tehetségre, olykor épen lángelmére mutat; de felette nagy a szükség oly lapra, mely köziradalmi és aesthetikai kérdésekben s általában műfittés dolgában biztos tájékozási pontokat nyújtson. Irodalmunk mezeje zsong-bong a vidor munkások eleven életzajától. Eszmék és nézetek, elvek és rendszerek váltig forognak fenn; kell, a ki e munkás erőket rokonszenvező figyelemmel kísérje, kell, a ki ez elvek és rendszerek kikristályozódását előmozdítsa, s a szép ősök törvényeihez mérsekelje. E tekintetben e lap íróira mintegy irányadó szerep vár. Nem kell ezt mutatniok, sem követelniök. Ez nem ille nék a tudomány mezejének szabad munkáihoz; mihelyt eszöndesen, de biztosan haladnak s szilárdon taríják kezökben a valódi tudás fáklyáját, önként nyújtja nekik az elismerés koszorúját a közönség.

És lesz e lap classicus ismeretek koszorúja. A szellemnek egyedüli éltető légköre a gondolkodás és ismeretek. Ki mint gondolkodni képes, úgy ír, kinek mennyi ismerete, annyi tudományi értéke. Idő kell a léleknek az alkotásra, idő ismeretek gyűjtésére. Mint a nedv és napsugár a növényi életnek, oly szükséges létfeltétele e kettő a szellemi munkásságnak. A ki tudományos ismereteink tömegét saját productio útján növeli, nem csak a mienkre, de az emberiség hálájára is érdemes; olyan ő, mint azon gazda, a ki saját határán gonddal-bajjal ásott kútvizével termékenyíti meg földét. A ki az ő és új-kor classicus műveinek s lángelméinek ismereteit ülteti át irodalmunkba, olyan mint azon okos földműves, a ki távoli völgyek vizét csatornán vezeti földeire s így azt kétszeres termékenységre képesíti. Legyenek e lapban az ép magyar szellem eredeti eszméi — hegyeink aranyterméséhez hasonlólag — párosulva az őskor classicus írói-

tól átvett ismeretekkel, tegyék bujává a nemzeti szellem termőföldét s képezzék e „Koszorú” eszme virágaiban a keleti gyönyöket, szellemi kincseiben a boglárokat.

Azt is remélem, hogy e lap a *nemzeti műveltség és irodalmi emelkedettségünk koszorúja lesz*. Tiszta nyelv és irány, alapos tárgyalási mód, higgadt és elvek körül járó vita, mindenek fölött pedig oly előadás, hogy a tudomány komolyságát ennek vonzatossága mérsékelje, az elméletek elvontságát az előadás természetes könnyűsége s némi költőieség elevenítse. A természet és társadalom oly zord időszakában élünk, hogy a szellem egy kis költészete szinte lelki szükséggé vált! Honfiak és remények felváltva kísérik egymást a sírba! A nemzet kedélyvilágának komorsága ohajtatja velünk, hogy egy magasb célú irodalmi munkásság, egy központosított szellemi tevékenység, rokonlelkű honfiak és írók testvéri egyesülete emelkedett szellemének erkölcsi virágaival takarja be a sok sírt, s a remény zöld színét borítsa a

pusztulás feltűnedező nyomaira, s a hitet és szeretetet irván zászlójára, tanítson minden magyart: egymást és a hazát, nemzeti alkotmányát és ősi erkölceit mindenek fölött szeretni, s fenlobogtatva a szellem és tiszta tudás fákláját, lelkesítsen, elővilágoljon s laplátsaival célban egyesülve, nemzetünknek az irodalmi téren becsületet szerezzen.

Végre ohajtom és remélem, hogy *e lap olvasó köre: hölgyeink és ifjaink, tudósink és művészeink a lehető legnagyobb számú pártoló honfi sereg díszes koszorúja lesz*. Író és közönség édes-egyek érdekekben, kötelelességekben. Amaz a nemzet dicsőségét észszel, ez anyagi segélylyel tartozik munkálni. Nem szabad kétlentünk, hogy a magyar olvasó közönség e viszony kölcsönösségét, egymásra való erkölcsi hatását átlátja, és az egy részről tökéletes kezességgel bíró készséget saját részről nemcsak áldozatkészséggel fogja viszonzni, nem feledvén, hogy a nemzetnek „Koszorúja” nyújtja e „Koszorút” a nemzetnek.

GRÓF MIKÓ IMRE.

EGY SZÓ A FÖNTEBBIRE.

Ha valakit előkelő diszes társaságban érdemre gazdag férfiú bemutat, s ez alkalommal, akár udvari nyájasságból, akár mivel őszinte becsülését némi tulzás által szeretné egyszerre átönteni a jelenlevőkbe, oly tulajdonokat ruház rá, melyekben az illető érzi fogyatkozását: az ekképen bemutatott nem tudja sokszor, az által követé el nagyobb illetlenséget, ha magyarázatba ereszkedik s nagy bajjal izzad elhárítani magáról a mi fölösleges; vagy ha emelt fővel fogadja a nem egészen érdemlett magasztalást. Ily helyzetben volna e lapok szerkesztője, midőn a főnebbi sorokat módosítás nélkül kell kiadnia, ha nem érezné egyszersmind, hogy azokban nemcsak dicséret, hanem annak kiérdemlésére való buzdítás, nem pusztá remény, de megvívó bizalom, nem annyira díj, mint kötelezés

foglaltatik. Távol azért egyfelől minden ízetlen szabadkozástól, más részt ama hegyke elbizottságtól, mely homlok-felütve mutatja hogy elbirna még egyszer annyi dicséretet is: magába száll inkább, s pirulva mérlegeli, vajon megfelelhet-e a jó véleménynek, melyet fölöle bemutatója gerjeszt a társaságban, s a kimondott szó vajon nem költe-e hallóiban oly nemű várakozást is, mely a lap mostani céljait túlhaladja.

Ime a Koszorú egyszerű alakban jelent meg; egyszerűbben tán valamennyi társainál: erős ok, hogy minden figyelem s követelés fokozott mértékben a *belsőre* irányuljon. De van-e irodalmunk oly állapotban, hogy bármily kisded koszorút folyvást csupa remek művekből fűzhessen össze? s ha volna is: eltalálná-e mindig